

EDUSKUNNAN
MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Helsingissä
14 päivänä maaliskuuta 1989
Lausunto n:o 3

Toiselle lakivaliokunnalle

Eduskunnan päätöksen mukaisesti toinen lakivaliokunta on kirjeellään 16 päivästä helmikuuta 1989 pyytänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnon hallituksen esityksestä n:o 237/1988 vp. laiksi perintökaaren 25 luvun muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina lainsäädäntösihteeri Yrjö Mäkelä oikeusministeriöstä, ylijohtaja Eero Nordberg maatilahallituksesta, agronomi Antti Huhtamäki Maataloustuottajain Keskusliitosta, varatuomari Agneta Ström Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista ja lakimies Päivi Huotari Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että jäämistöön kuuluvan maatilán jakoa koskevien perintökaaren 25 luvun säännösten soveltamisalaa laajennettaisiin. Näitä säännöksiä voitaisiin eräissä tapauksissa soveltaa myös silloin, kun jäämistöön kuuluu vain osa maatilasta tai tilasta eikä tätä osaa yksinään tai edes yhdessä soveliaan tilanpidonjatkajan tai hänen puolisonsa omistamien tilojen ja tilanosien kanssa voida pitää elinkelpoisena maatilana.

Lakiehdotuksen 1 b §:n 1 momentin mukaan soveliaalla tilanpidonjatkajalla on oikeus vaatia, että jäämistöön kuuluva elinkelpoinen maatila taikka sellaiset jäämistöön kuuluvat tilat tai tilanosat, joista yksinään tai yhdessä hänen tai hänen puolisonsa omistamien tilojen tai tilanosien kanssa muodostuu elinkelpoinen maatila, sisällytetään maatalousirtaimistoinen jakamattomana hänen osuuteensa.

Saman pykälän 2 momentin mukaan soveliaalla tilanpidonjatkajalla on sama oikeus myös silloin, kun pesään kuuluva osa maatilasta ei

yksinään tai edes yhdessä tilanpidonjatkajan ja hänen puolisonsa omistamien tilojen ja tilanosien kanssa riitä elinkelpoisen maatilataloudellisen kokonaisuuden muodostamiseen, mutta elinkelpoinen kokonaisuus on saavutettavissa ottamalla huomioon myös eloonjääneen puolison omistama maatilán osa. Eloonjääneen puolison omistaman osan huomioon ottamisen edellytyksenä on, että eloonjäänyt puoliso ja sovelias tilanpidonjatkaja sopivat maatilán viljelyjärjestelyistä momentissa edellytetyllä tavalla vähintään kymmeneksi vuodeksi. Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan myös kymmentä vuotta lyhyempi sopimus voi tulla kysymykseen, jos eloonjäänyt puoliso ja tilanpidonjatkaja samalla sopivat eloonjääneen puolison omistaman osan luovuttamisesta heti sopimusajan jälkeen tilanpidonjatkajalle. Pykälän 3 momentin mukaan tällainen luovutus sopimus on tehtävä kiinteistön luovuttamista koskevien säännösten edellyttämällä tavalla.

Samassa yhteydessä perintökaaren 25 lukuun ehdotetaan lisättäväksi eräitä käsitelmääritelmiä sekä tehtäväksi myös muita täsmennyksiä ja muutoksia, joiden tarkoituksena on selkeyttää säännöstöä ja helpottaa sen soveltamista.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian niiden hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. Pääosiltaan niitä sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen kuolleen henkilön jälkeen suoritettavassa osituksessa ja perinnönjaossa.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta pitää oikeansuuntaisena sitä, että jäämistöön kuuluvan maatilán jakoa koskevien perintökaaren 25 luvun säännösten soveltamisalaa laajennetaan.

Lakiehdotuksen 1 b §:n 2 momentin 3 kohtaan sisältyy viljelyjärjestelyjä koskevan sopimuksen lisäksi joko lykkäävin ehdoin tehty kiinteistön luovutussopimus tai esisopimus kiinteistön luovutuksesta. Valiokunta pitää aiheellisena sitä, että 3 momentissa tuodaan esiin luovutussopimuksen oikeudellinen luonne edellyttämällä sopimukselta maakaaren 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettua määrämuotoa. Valiokunta ehdottaa lisäksi, että myös 2 momentin 3 kohdan sanamuodossa pyritäisiin tuomaan selkeämmin esiin, että kyseessä on kiinteistön luovuttamiseen liittyvä sitova sopimus. Näin

korostettaisiin sitä, että tällaiselta sopimukselta edellytetään muotovaatimusten ohella myös tiettyjä kiinteistön luovutussopimukselle ominaisia sisällöllisiä vaatimuksia kuten mainintaa sopimuksen osapuolista, luovutuksen kohteesta, luovutusajankohdasta ja vastikkeesta tai sen määräytymisperusteista.

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta esittää kunnioittaen,

*että toinen lakivaliokunta mietintö-
ään laatiessaan ottaisi huomioon, mitä
tässä lausunnossa on esitetty.*

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Nieminen, jäsenet Alho, Anttila, Apukka, Jokinie-

mi, Metsämäki, Ollila, Saastamoinen, Tähkämaa ja Westerlund sekä varajäsenet Perho, Pulliainen ja Röntynen.
